THE ISRAELITE PRESS The only Jewish Newspaper in Western Canada.
דאָס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E, Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

ווי די אמעריקאנער טרייד יוניאָניסטן ווילן לייזן דאָס ארבעטסלאָזיקייט פּראָבלעם

די ארבעטסלאָזיקייט אין די פאראייניקטע שטאטן האט אנגענומען א גוואלדיקן פארנעם. די לאגע איז דארטן אין דער הינזיכט אפשר ערגער ווי אין וועלכן ס'איז אנדער לאנד. די צאָל ארבעטסלאָזע אין די שטאטן איז פּראָפּאָרציאָנעל גרעסער אפילו ווי אין ענגלאנד און דייטשלאנד, וואָס ליידן אזוי שווער פון'ם קריזיס. אין בעת אין אנדערע, אָרי־מערע לענדער, גיבן די רעגירונגען אויס ריזיקע סומען פאר געזעלשאפטלאכע ארבעטן און פאר דירעקטער שטיצע, לאזט די רייכע אמעריקע אירע מיליאָנען ארבעטסלאָזע אויפ'ן חסד פון גוטהארציקע מענשן, צו לעבן פון נדבות אדער שטארבן פון הונגער.

און וואָס מוט וועקן דעם די איניציקע איינפלוסרייכע אמעריקאנער ארגאניזאציע, די אמעריקאנער "פעדעריישן אָף לייבאָר" נוצט זי אויס איר איינפלוס צו צווינגען די רעגירונג צו טאָן עפּעס פאר די מיליאָנען ארבעטסלאָזע?

מען קאָן ניט זאָגן, אז די יוניאָן פירער זאָלן לחלוטין פאַרשווייגן די לאגע. זיי זוכן מיטלען, זיי שטעלן פּאָדערונגען צו דער רעגירונג, — אָבער זיי מוזן עס מיט אזוי־פיל איידלקייט און צורוקגעצויגנקייט, אז די רעגירונג פילט ניט אין זייערע פּאָדערונגען מער ווי א גוטע עצה, וועלכע מען נעמט אָן, אָדער ניט. — אָן צו טרעטן אויף וועמעס עס איז געפילן . . .

אָבער אויף איין געביט זיינען די יוניאָן פירער דוקא זייער ענערגיש און עקשנות'דיק, און קעמפן מיט אלע זייערע כחות. גלייך ווי דערינען וואָלן געלונגען די גאנצע לייזונג פון דער ארבעטסלאָזיקייט אין מאָקע אויף דעם געביט אין די רעגירונג גאנץ נאָכגעביק און דערפילט גאנץ גערן די וואונשן פון די דאָזיגע ארבעטער פירער...

די אָפּיציעלע אמעריקאנער ארבעטער פירערשאפט האט יאָרן לאנג געקעמפט קעגן דער אימיגראציע, — גלייך ווי אָן דעם וואָלט אָפּגעהאנגען איר גאנצער וואוילזיין. האָבן זיי זייער קאמף געוואונען, און די אימיגראציע איז רעשניפּן גאנץ מינימום.

דאָס האט ניט געהאלפן קעגן דעם קריזיס און דער ארבעטסלאָזיקייט. האָט מען פאַרט אויפ'ן ערשטן פּלאן געפאָדערט אָפּצושטעלן אינגאנצן די אימיגראציע, און הואוועדס אדמיניסטראציע האָט דאָס געגן געטאָן, — דאָס זיך, די איניציקע זאַך וואָס זי האָט געטאָן צו פאַרלייכטערן די ארבעטסלאָזיקייט אין לאנד . . .

איז אָבער די ארבעטסלאָזיקייט אלץ ווייטער און ווייטער געוואקסן, אין קיין אימיגראציע וועלכע אָפּצושטעלן איז שוין ניטאָ. האָט מען זיך אנגעהויבן נעמען פאר די אימיגראנטן וואָס געפינען זיך שוין אין לאנד. האָט מען אין א סך שטאטן ארויסגעוואָרפן זיי אלע געזעלשאפטלאכע באשעפטיקונגען, פירט מען איין רעגיסטראציע א. א. וו.

דאָך זיינען נאָך אלץ אפשר צען מיליאָן מענשן אין די שטאָטן ארבעטסלאָז, און זייער צאָל האלט אין וואקסן. קומט איצט דער דראיטער אָפּטשלאָזונג פון דער אמעריקאנער ארבעטער פעדעראציע דער קרעדיט פאר א נייעם פּלאן ווי צו לייזן דאָס פּראָבלעם: איר אָפּציעלער ערגאן פאַרעפנטלאכט א ליסט פון פירמעס וואָס באשעפטיקן "אייסלענדישע" ארבעטער (ד. ה. אימיגראנטן), רופנדיק פאקטיש דעם עולם צו באיקאָטירן די דאָזיקע פירמעס!

אזוי זוכן עס די אמעריקאנער אָפּיציעלע ארבעטער פירער צו לייזן דאָס פּראָבלעם פון ארבעטסלאָזיקייט אין לאנד. — דורך באראיבן זייערע ברידער. די איינגעוואנדערטע ארבעטער, פון וועלכער ס'איז עקזיסטענץ מעגלאכקייט. אזוי אפדרייען זיי זיי געפירטע און פארפירטע ארבעטער די קעפּ. זיי זאָלן זעען דעם גאנצן קוואל פון זייערע צרות אין דעם איינגעוואנדערטן ארבעטער, און — זיי זאָלן אליין אויסגיין פון הונגער אָן פּראָטעסט קעגן דער רעגירונג. וואָס מוט ניט אריין קיין האנט אין קאלט וואסער צו פאַרלייכטערן זייער לאגע.

ניט אומזיסט זיינען די פעדעראלע רעגירונג און די שטאטס רעגירונגען אזוי נאָכגעביק צו די ארבעטער פירער בנוגע רדיפות אויף די איינגעוואנדערטע. — דאָס איז דאָך אפקטיש די איניציקע זאַך וואָס זיי פעדערן ענערגיש, און דאָס איז דאָך אזוי ליידט און קאָסט אזוי ביליק נאָכצוגעבן!

א שפּיל אין וועלכער דער טייוול אליין וואָלט געפלאָצט פון געלעכטער . . .

דער ערשטער ווייץ טראנספּאָרט אין טשירטשיל

צום סוף איז דער פּופּציק־יאָריקער חלום פון די פריירי פּראָווינצן פאַרווירקלאכט געוואָרן: דער ערשטער טראנספּאָרט וויץ האָט דערגרייכט דעם נייעם פּאָרט אויפ'ן האָדסאָן ים דורך דער פאַררעגדיקטער אייזנבאן און וועט אין משך פון דעם חודש ארויסגעשיקט ווערן מיט שיפן צום וועלט מאַרק.

דורך דעם נייעם האפן אין טשירטשיל זיינען די פריירי פּראָווינצן טויל פון קאָסטבאַרן אייזנבאן טראנספּאָרט: פון טשירטשיל קיין ליווערפּול איז אן ערך דער זעלבער מהלך, ווי פון מאָנטרעאל צום ערשטן בריטישן האפן.

אויבנאויף מיינט עס בלויז אן איינשפּאָרונג פון וואָסערע 25 מיליאָן דאלאר א יאָר פאר די פריירי פאַרמערס אינ'ם טראנספּאָרט פון זייערע תבואות. דאָס איז פאר זיך אליין א גאנץ וואָניקע איינשפּאָרונג, אָבער דאָס איז פאָרט ניט מער ווי א קליינער טייל פון'ם בענעפיט וואָס די וועסט קאָן דערוואָרבן פון איר נייעם, נאָענטן מאַרשרוט צום וועלט־מאַרק.

דער דאָזיקער מאַרשרוט פאַרבינדט זי איצט דירעקט מיט'ן וועלט מאַרק, און זאָגט צו א גרויסע אנטוויקלונג פון קאָמערץ, האנדל און אינדוסטריע אין מערב קאנאדע. דער וואוקס פון איר אינדוסטריע איז באזונדערס פיל פאַרשפּרעכנדט, א דאנק די ריזיקע מינעראַלע אינדוסטריע וואָס זיינען אנטדעקט געוואָרן אין דער ליינג פון דער נייער אייזנבאן אין דער ליניע קיין טשירטשיל.

דערפאַר מאַקט האָבן די פינאנציעלע, אינדוסטריעלע און קאָמערציעלע אינטערעסן אין דער איסט אזוי ביטער באַקעמפט דעם דורכפיר פון דער דאָזיקער אייזנבאן און דער עפענונג פון'ם האָדסאָן ים מאַרשרוט. וואָס דראָעט זייער עקאָנאָמישער הערשאפט איבער מערב קאנאדע.

דער אמת איז אָבער, אז די איסט וועט צום סוף אליין געווינען פון דעם וואוקס פון פּראָספּעריטעט אין דער וועסט. אויב די גיטע האָפענונגען אויף דעם נייעם מאַרשרוט וועלן באַרעכטיקט ווערן. אן עקאָנאָמיש געדריקטע וועסט קאָן דער איסט געבן א סך ווייניקער. ווי א וועסט מיט א מערב פאַרמענלאכער, גרעסערער און בעסער איינגעאָרדנטער באַפעלקערונג. דער וואוילזיין פון איין טייל פון קאנאדע מוז זיך גינסטיק אָפּרופן אויף אויף די אנדערע טיילן פון לאנד.

דער נייער האָדסאָן ים מאַרשרוט איז איצט אפן, און די קימעניקע יאָרן וועלן אנטשיידן, וויאָל פון דער וועסט האָפענונגען אויף דעם מאַרשרוט וועלן באַרעכטיקט ווערן.

דער השומר הצעיר אין קאנאדע

(צו דער שליסונג פון זיין קעמפּ אין פידעראַנט).

פון שמואל קאפּלאן

אין אן ארטיקל "צו אלדי רוחות" באשרייבט דער דעלעגאט פון דאָס ארבעטנדע ארץ־ישראל, א. ש. יורים, זיין פאַרלאנגהייט, ווען ער האט באַזוכט די היים פון דעם "השומר הצעיר" אין א קרעם שטאט פון פּוילן און מען האט פראַלאנגט פון אים ער זאָל דאָרט אָפּגעבן א גרוס פון ארץ־ישראל.

"וואָס פאר א גרוס זיי ברייגגען? אז ביי זיי אין "קן" (?) איז א שטיק צאָפּלדיק ארץ־ישראל. זייערע לידער די זעלבע ווי ביי אונז אין "לאנד", זייער שפּראַך די זעלבע, זייער פּסי־כאלאגיע די זעלבע, נאר א געאָגראַפּישער חילוק ניט מער, זיי ברייגגען א גרוס פון ארץ־ישראל?. איך האָב פאַרגעסן אז מען האט עפּעס לעעטנס אזוי פיל טענות ומענות בנוגע די "אי־דעאלאגישע אָפּגייגונגען" אין השומר הצעיר צייטונגען. איך האָב מיר גע־קלערט, אז סוף־כל סוף אנטשיידעט ניט די "גרויע טעאָריע", נאר דער "אייביק גרינער לעבנס בוים". אין אויב אזוי — דאָז צו אל די רוחות די "טעאָריעס". זאָל לעבן דאָס לעבן! און דאָס לעבן איז דאָ הונדערט פּראָצענטיק ארץ־ישראל'דיק — אויב ניט נאָך מער.

אונז בלייבט צו צוגעבן, אז אויב אונזער ארגס היימלאנד אפילו פון ביידע זייטן יַרדן וועט ניט מסוגל זיין אויפנעמען אין זיך דאָס גאנצע וואנ־דער פאָלק פון גרויסע ערביס וועלן מוזן פאַרבלייבן אין די גלות־היימען — דאָז איז ניטאָ קיין אנדער אויס־וועג, ווי פאַרבריינגען ארץ־ישראל און ברייגגען עס איבעראל, וואו עס גע־פינען זיך אידישע מענשן — זיין טאָנע ליד און שפּראַך און ארבעטס פרייה, אלס טריוסט און נחמה, די אידייע פון גרוים ארץ־ישראל פון א וועלט אין ארץ־ישראל.

שוין באלד זיבן יאָר ווי דער זעלבער "השומר הצעיר" האָט אריינגעוואנ־דערט אין קאנאדע. זיין ערשטע עעסט האָט ער אויסגעפאַכט אין מאָנטרעאל און פון דאנען האָט ער זיך געצויגן ווייטער אין טאָראָנטאָ, אטאוואה און ווינדזאָר. צו היינטיקן טאָג שטעלט דער קאנאדער השומר הצעיר מיט זיך פאר א פאַרצווייגונג אָרגאַניזאציע מיט פיר אָפּטיילונגען, וועלכע צייל העכער פיר הונדערט מיטגלידער.

מיר וויל־ן טריי בלייבן יוריסעס: "צו אל די שוואַרצע רוחות א מין אריעס. זאָל לעבן דאָס לעבן! אין זיך דאָך אָפּשטעלן אויף דעם אויטערלאכן פּנים פון די ארץ־ישראל'דיקע אַר־זיסן, וואו אין קינדער "כפירים" אין יונגטלאכע "צופים" שמירן זיך אויס פאַרהארטעוועטע בויער און שאפער אין וואו מ'פאַרשטייט גלייכצייטיק אָפּצוהיטן קינדרישקייט, דעם קוואל פון אייביקער יוגנט און אייביקן גליק.

דער קאנאדער "השומר הצעיר" איז פריער פון אלץ טריי צבעליכן דיר מאַר־דיצעוס און דעם נייסט פון זיין אל־וועלטלאכער יוגנטלאכער אָרגאַניזאַ־ציע. דער דאָזיגער־דיקער טייל פון אלע "קנים" (אָפּטייילונגען) און די טאָן געבער זיינען די געוועזענע שומ־רים פון אייראָפּע. דעם האלטן זיי אן דעם ראנג פון "כפיר", "צופה" און "יוצר", וועלכע זיי האָבן באקומען אין די אלטע היימען, דאָ פאַרגעגען זיי די זעלבע ערטער אין דער לייטונג מיט די קבוצות, וועלכע זיי האָבן פרי־ער פאַרנומען.

דער גרעסטער פאַרדינסט פון קאָ־נאדער "שומר" לינט נעמט איבער דעם, וואָס זיי אסימילירן דאָ די הינע געבאַרענע און שאפן פאַר זיי אין קאָ־נאדע א נייע נאַציאָנאלע אטמאָספע־רע. פון דער אנדערער זייט טראָגן אריין די קאנאדער קינדער אין דער אָרגאַניזאַציע א וויכטיקן קאָרעקטיוו, זיי שטיינן ווייט אריבער זייערע אייר־ראָפּעאישע חברים אין דיסציפּלינירט קייט, פינקטלאכקייט, ארבעטזאַמקייט, פּלינקייט, ריינקייט, און שטרעבזאַמ־קייט צו אלעס וואָס אין פאַרבונדן מיט אויפבוי מאָפּעגען אדער מיטן גרייטן זיך צו דעם. זיי וואַרטלען אויס אין קאנאדער "שומר" אלעס וואָס עס שמעקט מיט בטלנות און טרוקענע נאָך מער".

אונז בלייבט צו צוגעבן, אז אויב אונזער ארגס היימלאנד אפילו פון ביידע זייטן יַרדן וועט ניט מסוגל זיין אויפנעמען אין זיך דאָס גאנצע וואנ־דער פאָלק פון גרויסע ערביס וועלן מוזן פאַרבלייבן אין די גלות־היימען — דאָז איז ניטאָ קיין אנדער אויס־וועג, ווי פאַרבריינגען ארץ־ישראל און ברייגגען עס איבעראל, וואו עס גע־פינען זיך אידישע מענשן — זיין טאָנע ליד און שפּראַך און ארבעטס פרייה, אלס טריוסט און נחמה, די אידייע פון גרוים ארץ־ישראל פון א וועלט אין ארץ־ישראל.

"השומר הצעיר" האָט אריינגעוואנ־דערט אין קאנאדע. זיין ערשטע עעסט האָט ער אויסגעפאַכט אין מאָנטרעאל און פון דאנען האָט ער זיך געצויגן ווייטער אין טאָראָנטאָ, אטאוואה און ווינדזאָר. צו היינטיקן טאָג שטעלט דער קאנאדער השומר הצעיר מיט זיך פאר א פאַרצווייגונג אָרגאַניזאַציע מיט פיר אָפּטיילונגען, וועלכע צייל העכער פיר הונדערט מיטגלידער.

מיר וויל־ן טריי בלייבן יוריסעס: "צו אל די שוואַרצע רוחות א מין אריעס. זאָל לעבן דאָס לעבן! אין זיך דאָך אָפּשטעלן אויף דעם אויטערלאכן פּנים פון די ארץ־ישראל'דיקע אַר־זיסן, וואו אין קינדער "כפירים" אין יונגטלאכע "צופים" שמירן זיך אויס פאַרהארטעוועטע בויער און שאפער אין וואו מ'פאַרשטייט גלייכצייטיק אָפּצוהיטן קינדרישקייט, דעם קוואל פון אייביקער יוגנט און אייביקן גליק.

דער קאנאדער "השומר הצעיר" איז פריער פון אלץ טריי צבעליכן דיר מאַר־דיצעוס און דעם נייסט פון זיין אל־וועלטלאכער יוגנטלאכער אָרגאַניזאַ־ציע. דער דאָזיגער־דיקער טייל פון אלע "קנים" (אָפּטייילונגען) און די טאָן געבער זיינען די געוועזענע שומ־רים פון אייראָפּע. דעם האלטן זיי אן דעם ראנג פון "כפיר", "צופה" און "יוצר", וועלכע זיי האָבן באקומען אין די אלטע היימען, דאָ פאַרגעגען זיי די זעלבע ערטער אין דער לייטונג מיט די קבוצות, וועלכע זיי האָבן פרי־ער פאַרנומען.

דער גרעסטער פאַרדינסט פון קאָ־נאדער "שומר" לינט נעמט איבער דעם, וואָס זיי אסימילירן דאָ די הינע געבאַרענע און שאפן פאַר זיי אין קאָ־נאדע א נייע נאַציאָנאלע אטמאָספע־רע. פון דער אנדערער זייט טראָגן אריין די קאנאדער קינדער אין דער אָרגאַניזאַציע א וויכטיקן קאָרעקטיוו, זיי שטיינן ווייט אריבער זייערע אייר־ראָפּעאישע חברים אין דיסציפּלינירט קייט, פינקטלאכקייט, ארבעטזאַמקייט, פּלינקייט, ריינקייט, און שטרעבזאַמ־קייט צו אלעס וואָס אין פאַרבונדן מיט אויפבוי מאָפּעגען אדער מיטן גרייטן זיך צו דעם. זיי וואַרטלען אויס אין קאנאדער "שומר" אלעס וואָס עס שמעקט מיט בטלנות און טרוקענע "גראָע טעאָריע".

כדי אָפּצושאַצן די וויכטיקייט פון דעם קאָרעקטיוו איז נעגוג צו זאָגן, אז דאָס איז קאנאדע פעלט דער "חח־לוץ" אלס אָרגאַניזאַציע און דער הינער "השומר הצעיר" איז צו הייר־טיקן טאָג אזוי גוט ווי די איניציקע אָרטיקע קערפּערשאפט. ווי ל כ ע פלאַנצט איין אין דער הינער יוגנט דעם חלוצ'ישן גייסט און בילדעט פון זיי אויס פאַרעגריקט חלוצים.

די ערשטע גרופּע חלוצים, וועלכע זיינען פאַריקן יאָר אָפּגעפאָרן פון קאָ־נאדע איז באשטאנען פון פינף שומ־רים און א פּוּעלי־ציון חברה. אט די גרופּע איז איצט דער לעבעדיקער בריק צווישן ארץ־ישראל און קאנאדע.

די אָרטיקע יוגנט באַגעגנט זיך דאָ צום ערשטן מאָל מיט אירע חברים, וועלכע זיינען אקטיוו אין דעם ארץ־ישראל אויפבוי פּראָצעס זעלבסט, מיט אירע איינענע פּיאָנערן, אגב די גרינ־דער און געוועזענע פירער פון קאנאַ־דער "שומר". זיי האָבן געגעבן א ציל און מער זין די גאנצע עקזיס־טענץ פון דער אָרגאַניזאַציע. אויף וועלכער זייט האָבן פון דאָרטן א סך א גרעסערע השפּעה, ווי זיינענדיק דאָ. דער אלגעמיינער טאָן פון זייער ברינו אין: "פאַרגאַנגלעסיקט ניט דעם נוף! גליבט ניט, אז פיזיש שוואַכע אידע־אליסטן קאָנען דאָ וואָס אויסטאָן. פרי־ער אדער שפּעטער פאַלן זיי אונטער דעם לאסט פון דער אומגעהויער שווע־רער ווירקלאכקייט און גיבן זיך אונ־טער. מרעגירט דערביער אייערע מוס־קולן און נערוון אויף דער פרייער נאַ־טור, שיינקט גרויסע אויפמערקזאַמ־קייט אלע מינים פון ספּאָרט. אונז שעצט מען דאָ גאנץ הויך ניט אזוי צוליב אונזער ענגליש, וועלכער קומט אונז דאָ שטאַרק צענץיג, נאָר הויפּט־ווערט אין מיין דעם "השומר הצ־עיר" אין א קרעם שטאט פון פּוילן און מען האָט פראַלאנגט פון אים ער זאָל דאָרט אָפּגעבן א גרוס פון ארץ־ישראל.

"וואָס פאר א גרוס זיי ברייגגען? אז ביי זיי אין "קן" (?) איז א שטיק צאָפּלדיק ארץ־ישראל. זייערע לידער די זעלבע ווי ביי אונז אין "לאנד", זייער שפּראַך די זעלבע, זייער פּסי־כאלאגיע די זעלבע, נאָר א געאָגראַפּי־שער חילוק ניט מער, זיי ברייגגען א גרוס פון ארץ־ישראל?. איך האָב פאַרגעסן אז מען האָט עפּעס לעעטנס אזוי־פיל טענות ומענות בנוגע די "אי־דעאלאגישע אָפּגייגונגען" אין השומר הצעיר צייטונגען. איך האָב מיר גע־קלערט, אז סוף־כל סוף אנטשיידעט ניט די "גרויע טעאָריע", נאָר דער "אייביק גרינער לעבנס בוים". אין אויב אזוי — דאָז צו אל די רוחות די "טעאָריעס". זאָל לעבן דאָס לעבן! און דאָס לעבן איז דאָ הונדערט פּראָצענטיק ארץ־ישראל'דיק — אויב ניט נאָך מער.

אונז בלייבט צו צוגעבן, אז אויב אונזער ארגס היימלאנד אפילו פון ביידע זייטן יַרדן וועט ניט מסוגל זיין אויפנעמען אין זיך דאָס גאנצע וואנ־דער פאָלק פון גרויסע ערביס וועלן מוזן פאַרבלייבן אין די גלות־היימען — דאָז איז ניטאָ קיין אנדער אויס־וועג, ווי פאַרבריינגען ארץ־ישראל און ברייגגען עס איבעראל, וואו עס גע־פינען זיך אידישע מענשן — זיין טאָנע ליד און שפּראַך און ארבעטס פרייה, אלס טריוסט און נחמה, די אידייע פון גרוים ארץ־ישראל פון א וועלט אין ארץ־ישראל.

שוין באלד זיבן יאָר ווי דער זעלבער "השומר הצעיר" האָט אריינגעוואנ־דערט אין קאנאדע. זיין ערשטע עעסט האָט ער אויסגעפאַכט אין מאָנטרעאל און פון דאנען האָט ער זיך געצויגן ווייטער אין טאָראָנטאָ, אטאוואה און ווינדזאָר. צו היינטיקן טאָג שטעלט דער קאנאדער השומר הצעיר מיט זיך פאר א פאַרצווייגונג אָרגאַניזאַציע מיט פיר אָפּטיילונגען, וועלכע צייל העכער פיר הונדערט מיטגלידער.

מיר וויל־ן טריי בלייבן יוריסעס: "צו אל די שוואַרצע רוחות א מין אריעס. זאָל לעבן דאָס לעבן! אין זיך דאָך אָפּשטעלן אויף דעם אויטערלאכן פּנים פון די ארץ־ישראל'דיקע אַר־זיסן, וואו אין קינדער "כפירים" אין יונגטלאכע "צופים" שמירן זיך אויס פאַרהארטעוועטע בויער און שאפער אין וואו מ'פאַרשטייט גלייכצייטיק אָפּצוהיטן קינדרישקייט, דעם קוואל פון אייביקער יוגנט און אייביקן גליק.

דער קאנאדער "השומר הצעיר" איז פריער פון אלץ טריי צבעליכן דיר מאַר־דיצעוס און דעם נייסט פון זיין אל־וועלטלאכער יוגנטלאכער אָרגאַניזאַ־ציע. דער דאָזיגער־דיקער טייל פון אלע "קנים" (אָפּטייילונגען) און די טאָן געבער זיינען די געוועזענע שומ־רים פון אייראָפּע. דעם האלטן זיי אן דעם ראנג פון "כפיר", "צופה" און "יוצר", וועלכע זיי האָבן באקומען אין די אלטע היימען, דאָ פאַרגעגען זיי די זעלבע ערטער אין דער לייטונג מיט די קבוצות, וועלכע זיי האָבן פרי־ער פאַרנומען.

דער גרעסטער פאַרדינסט פון קאָ־נאדער "שומר" לינט נעמט איבער דעם, וואָס זיי אסימילירן דאָ די הינע געבאַרענע און שאפן פאַר זיי אין קאָ־נאדע א נייע נאַציאָנאלע אטמאָספע־רע. פון דער אנדערער זייט טראָגן אריין די קאנאדער קינדער אין דער אָרגאַניזאַציע א וויכטיקן קאָרעקטיוו, זיי שטיינן ווייט אריבער זייערע אייר־ראָפּעאישע חברים אין דיסציפּלינירט קייט, פינקטלאכקייט, ארבעטזאַמקייט, פּלינקייט, ריינקייט, און שטרעבזאַמ־קייט צו אלעס וואָס אין פאַרבונדן מיט אויפבוי מאָפּעגען אדער מיטן גרייטן זיך צו דעם. זיי וואַרטלען אויס אין קאנאדער "שומר" אלעס וואָס עס שמעקט מיט בטלנות און טרוקענע "גראָע טעאָריע".

כדי אָפּצושאַצן די וויכטיקייט פון דעם קאָרעקטיוו איז נעגוג צו זאָגן, אז דאָס איז קאנאדע פעלט דער "חח־לוץ" אלס אָרגאַניזאַציע און דער הינער "השומר הצעיר" איז צו הייר־טיקן טאָג אזוי גוט ווי די איניציקע אָרטיקע קערפּערשאפט. וו ל כ ע פלאַנצט איין אין דער הינער יוגנט דעם חלוצ'ישן גייסט און בילדעט פון זיי אויס פאַרעגריקט חלוצים.

די ערשטע גרופּע חלוצים, וועלכע זיינען פאַריקן יאָר אָפּגעפאָרן פון קאָ־נאדע איז באשטאנען פון פינף שומ־רים און א פּוּעלי־ציון חברה. אט די גרופּע איז איצט דער לעבעדיקער בריק צווישן ארץ־ישראל און קאנאדע.

די אָרטיקע יוגנט באַגעגנט זיך דאָ צום ערשטן מאָל מיט אירע חברים, וועלכע זיינען אקטיוו אין דעם ארץ־ישראל אויפבוי פּראָצעס זעלבסט, מיט אירע איינענע פּיאָנערן, אגב די גרינ־דער און געוועזענע פירער פון קאנאַ־דער "שומר". זיי האָבן געגעבן א ציל און מער זין די גאנצע עקזיס־טענץ פון דער אָרגאַניזאַציע. אויף וועלכער זייט האָבן פון דאָרטן א סך א גרעסערע השפּעה, ווי זיינענדיק דאָ. דער אלגעמיינער טאָן פון זייער ברינו אין: "פאַרגאַנגלעסיקט ניט דעם נוף! גליבט ניט, אז פיזיש שוואַכע אידע־אליסטן קאָנען דאָ וואָס אויסטאָן. פרי־ער אדער שפּעטער פאַלן זיי אונטער דעם לאסט פון דער אומגעהויער שווע־רער ווירקלאכקייט און גיבן זיך אונ־טער. מרעגירט דערביער אייערע מוס־קולן און נערוון אויף דער פרייער נאַ־

פון וואָס גאנץ ווין לאכט

(ספּעציעל פאר "דאָס אידישע וואָרט")
פון ז. האבער.

דאראדן דורכפירן א "יום עבודה" און האבן זיך נאָך ניט דערטראכט אין, וואָס דאָס זאָל זיך אויסדריקן. איר האט מיר אויסגעגעבירט אויף א גוטן געראנק, אונזער "יום עבודה" וועט האבן א צו טאָן מיט איבערלייגן די וועג". דריי טעג פאַרן פאַרלאָזן דעם קעמפּ אין געמאכט געוואָרן א נייער פּראָכטפולער וועג צום קעמפּ מיט א קייט שטיינער פון ביידע זייטן. די באקוועמלאכקייט לאָזן מיר איבער פאר אנדערע, האט ער מיר שפּעטער געזאָגט, אונז האט באפרידיקט די שווערע דאנקבארע ארבעט.

דער דריטער פרימאָרגן פייף רופט צום פרישטיק. דאָס מיינט, אז מען דאַרף זיך צוערשט אויסשטעלן אין א שורה אונטן, לויט א באשטימטן סדר, און מיט געזאנג אלע צוזאמען אַרויסמאַרשירן אויף דער וואַרענדע. לויט דעם זעלבן סדר זעצט מען זיך אויס אָרום דעם לאגן שוין געגרייט מען טיש. עסן פאנגט מען אָבער אָן ערשט נאָך דעם, ווען דער פירער פון דער "מושבה" לאדט אלעמען איין אויפשטיין אין זיך נעמען פאר די הענט. אויף זיין קורצער באגריסונג "חזק", ענטפערן אלע "חזק ואמץ". דער געמיינזאמער צוזאמענלעבן און די חבר'שאפט פון די שומרים דריקט זיך אָם בולטסטן אויס ביים ל. "די קיך" איז וואכזאם צו די פאַר־לאגנען פון יעדן חבר. ד. ה. פּאַרצי־מ'ווערט געאיידלט. עס האָט קיינ־מאל ניט פאסירט, אז איינער זאָל בייזוויליק קריטיקירן דעם עסן אדער בכלל ריידן וועגן דעם וואָס מ'עסט. דער אויסדרוק פון אומצופרידנהייט ביים טיש ווערט דא באטראכט אלס די גרעסטע שאנדע. ווען איינער א זייטיקער באזוכט דעם קעמפּ אין צייט פון עסן, פרעגט אים קיינער ניט זיין נאמען און מען זעצט אים אוועק ביי דעם טיש. אים ווערט אָבער ניט געשאנקען קיין גרעסערע אויפמערק־זאמקייט ווי אלע איבעריקע.

נאָך פרישטיק ווערט געגעבן א האל־בע שעה אויף צו ברייגגען אין אדרעס־נוגע דעם טעגס אדער צימער. דאן קומט פאר דער "ביקור הנהגה", ד. ה. די אינספּעקציע פון יעדן צימער טענט און קיך. דער רעזולטאט ווערט יעדן טאָג באזונדער פאַרציינט און שפּעטער פאַרעפנטלאכט. דערביי ווערט געלויבט דער אדער געמאדלט די גרופּע, אָבער ניט דער יחיד.

די ווייטערדיקע פּראָגראם פון א געוויינלאכן קעמפּ טאָג אין פאַלגענ־דע: ביז עלף פרי — העברעאישע קורסן, ביז צוועלף פאַרשיידענע גיימס: בייסבאָל, פוטבאָל א. וו. פאר די כפירים. די עלטערע פירן אָן מיט דער שפּיל. אדער פאַרברייגגען די צייט אין לייענען. צוועלף אויפגעוועקט אין באדט מען זיך אין נאכהער קומט פאר לויט דעם זעלבן סדר דער "דינער". פון צוויי ביז פיר — פרייע צייט פאר די עלטערע. האנט אָרבעט: נייען, צייכענען, שניצן פאר די אינגערע. פון פיר ביז זעקס "שיחת־קבוצות" אויף דיסטאַרביש, ציוניסטישע און סאָציא־ליסטישע טעמעס. פון זעקס ביז זיבן צום צווייטן מאָל באַרן זיך, פון זיבן ביז אכט "מאַפּעה", פון אכט ביז נייַן — קלייבן האָלץ אין וואלד און פון נייַן ביז 10,30 יד "מדורה".

דער באַרן זיך ווערט באטראכט אלס ספּאָרט. איינע פון די אויפנאכט פון "השומר הצעיר" איז, אז אלע הונדערט פּראָצענט פון אירע מיטגלידער זאָלן קאָנען שווימען. אין פאַרלויף פון איי־נעם אדער צוויי קעמפּ חדשים באמוי־ען זיי זיך דאָס צו דערגרייכן.

די "מדורה" אדער דער נאכט פיי־ער, מיט וועלכן ס'ווערט פאַרענדיקט דער קעמפּ טאָג, איז איינגעקייט. די שעה פון אינטשמ חשבון הנפש פון יעדן חבר, דאָס קומט פאר אין טאָל. א מיסטעריעזע ביינסטערניש הילט ארום די ביימער, בערג און עענגס. אלעס ווערט פאַרשוואונדן. דער אָפּ־גלאנץ פון פייער אין דער שטארק פינ־סטערער נאכט פאַרוואנדלט אין שאָ־מעגשן אפילו דאָס אייגענע חברים. בלויז־טענס אויסלז דיך אליין, פאַרציט מען א ניגון. קיינער פירט ניט אָן מיט דעם געזאנג. ער גיסט זיך אָבער שטענדיק צוזאמען אין אלגעמיינעם שטראם פון ארץ־ישראל בענקשאפט. האפענונג, ליידן, קאמף, צער און יור־גענטלאכע חלומות. דאָס האלט אָבער ניט אָן בסדר. ווי אָפּגעבריטע שפּיינ־גען באלד איינציקע אויף. מ'פאַרלייגט די הענט אויף די אקסלען אין מען לאָזט זיך טאנצן א "האָרא". דער ראד ווערט גרעסער, ברייטער, לעבע־דיקער. ער ציט אריין אין זיך כמ־עט אלעמען ארום. עס כאַפּן זיך אויף עס אלעמען ארום. עס כאַפּן זיך אויף די דרעמלדיקע. אפילו די איינגעשלאָ־פענע. מען וואַרפט אונטער האלץ. דער פייער ווערט העלער. פלאַקערדי־קער. דער טעמפּ פון דער "האָרא" ווערט שנעלער, דער געזאנג פלאַמנדי־קער. אזוי האָבן געטאנצט אמאָליקע חסידים און עס גוידבט זיך קוים. אז איר זעט עס אין א וואינקל פון קאנאדע אין א טראַנצאיישן דאָרף, וואו אלע בערג, זיינען געקרוינט מיט בעמסן אין פאַרשיידענע וועגן פון דער ליניע פינף און דער טיראלער בויער האָט געזעען זיי וואָ־מאָל אויפן גליקלאכע ליגט מען ווידער ארום דעם פייער, מען כאַפּט אָפּ דעם אטעם און מען זינגט ווייַ־טער. די נאכט ווערט אָבער ניט, זי דוקט זיך שנעל אָן מיט איר בעט אין אייביקייט. אויף דער נאכט פינף, דאָס הייסט די חכ־נסות פון דער שטרעקע נעהערן צו אים. דערביי האָט עס אין געזעען א